

Ένα σπίτι για όλες τις εποχές

Από το Νίκο Σαμαρά

Πρόεδρο του Συλλόγου Αρχιτεκτόνων Ν. Λάρισας

Κάθε χρόνο τέτοια εποχή, όλοι προσπαθούμε με διάφορους τρόπους να κάνουμε τα σπίτια μας πιο «ζεστά» για να υποδεχθούμε το χειμώνα και τις γιορτινές ημέρες.

Επιστρατεύουμε, λοιπόν, στοιχεία εξοπλισμού και διακόσμησης (χαλιά, ρικτάρια, μικροαντικείμενα) ή ακόμα αξιοποιούμε τεχνικές και τεχνάσματα (οπτικές διορθώσεις, λεπτούς χειρισμούς μεταξύ συνειδητού και υποσυνειδητού, κεντρίσματα του θυμικού και της μνήμης) με μία επιδίωξη: να φτιάξουμε ένα ζεστό, χειμωνιάτικο περιβάλλον.

ρόκειται, ουσιαστικά, για μια προσπάθεια, που γίνεται με πρόσχημα την αλλαγή εποχής, σε σπίτια, όμως, που, δυστυχώς, δεν έχουν πια τη δυνατότητα να «νιώσουν» τις αλλαγές των εποχών, αφού τα περισσότερα - συνήθως διαμερίσματα πολυκατοικιών - είναι σχεδόν αβίωτα, όλες τις εποχές του χρόνου και μπορεί κανείς να ζήσει αξιοπρεπώς σ' αυτά, μόνο κλείνοντάς τα ερμητικά και δημιουργώντας τεχνητές συνθήκες θερμικής άνεσης, μέσω μηχανολογικών συστημάτων, τόσο το χειμώνα, όσο και το καλοκαίρι.

Εξάλλου, μια σειρά από λάθος επιλογές, κατά το σχεδιασμό τους (κακός προσανατολισμός, μη οργανική σύνδεση εσωτερικού και εξωτερικού χώρου, έλλειψη διαμπερότητας, αδόκιμη χρήση των ανοιγμάτων, όσον αφορά στη μορφή, το μέγεθος και τη θέση τους), ή ελλείψεις κατά την κατασκευή (ανεπαρκής θερμομόνωση, χρήση κατάλληλων υλικών και χρωμάτων στο κέλυφος του κτιρίου), έχουν προδιαγράψει αρνητικά τα πράγματα και έχουν στενέψει τα περιθώρια παρέμβασης σημαντικά, τόσο ώστε να αποδεικνύεται αναποτελεσματικό το όποιο εγχείρημα για «φτιασίδιωμα» διακοσμητικής λογικής, αφού το παιχνίδι έχει ήδη χαθεί σε προηγούμενο επίπεδο: στο αρχιτεκτονικό.

Αν σ' αυτά προσθέσει κανείς και τη συνήθη τάση για αυθαιρεσία και υπέρβαση της οικοδομικής άδειας, που συνίσταται στο «κλείσιμο» των ημιυπαίθριων χώρων (στερώντας έτσι την κατοικία από την πολύτιμη δυνατότητα σταδιακής μετάβασης από τον κλειστό στον ανοικτό χώρο μέσω ενός υπόστεγου) έχει την πλήρη εικόνα της απομόνωσης του σπιτιού από το περιβάλλον και τις αλλαγές του (εποχών - καιρού - κλίματος).

Η λύση του προβλήματος βρίσκεται, λοιπόν, στο προηγούμενο επίπεδο, αφού το ζητούμενο δεν είναι ένα σπίτι με «ζεστή» χειμωνιάτικη ατμόσφαιρα, αλλά ένα σπίτι που να το ζεις και να το χαίρεσαι όλες τις εποχές του χρόνου, που να σου επιτρέπει να αντιλαμβάνεσαι τις εναλλαγές τους και την αλληλουχία τους και να τις ζεις, που να λαμβάνει υπόψη του το κλίμα και τις μεταβολές του και να έχει την ικανότητα να ανταποκρίνεται σ' αυτές με τρόπο αποτελεσματικό, ώστε να εξασφαλίζει συνθήκες θερμικής άνεσης, αξιοποιώντας τις θετικές παραμέτρους του κλίματος (ήλιος, άνεμος).

Πώς μπορεί, όμως, ένα σπίτι να είναι σχεδιασμένο λαμβάνοντας υπόψη το κλίμα και τις παραμέτρους του; Αναφέρουμε επιγραμματικά βασικά δεδομένα κλιματικού χαρακτήρα:

1. Προσανατολισμός (του σπιτιού και των επιμέρους χώρων του).

Ο βορεινός προσανατολισμός, ιδιαίτερα ευχάριστος το καλοκαίρι, αφού συνεισφέρει στο φυσικό δροσισμό του σπιτιού είναι δυσμενής το χειμώνα, καθώς, εκτός του ότι εκτίθεται στους βόρειους ανέμους, στερείται ηλιασμού. Προσφέρει, όμως, σταθερό φυσικό φωτισμό, χωρίς αυξημένες, ιδανικό για χώρους εργασίας, χωρίς να απαιτούνται μέσα ηλιοπροστασίας.

α) Βορράς

β) Ανατολή

Ο προσανατολισμός του πρωινού ήλιου, ιδιαίτερα ευνοϊκός για χώρους υπνοδωματίων, ακόμη και κατά τους θερινούς μήνες, καθώς η ένταση του ήλιου δεν είναι ακόμη μεγάλη.

γ) Νότος

Ο κατ' εξοχήν προσανατολισμός του ηλιασμού του σπιτιού, που αποδίδει και τα μεγαλύτερα θερμικά κέρδη. Μπορεί να ελεγχθεί με κινητά οριζόντια σκιάστρα (τέντες) κατά τους θερινούς μήνες ή και με σταθερά (πρόβολοι), αξιοποιώντας τη διαφορά στις γωνίες πρόσπτωσης του ήλιου ανάμεσα στο χειμώνα και το καλοκαίρι (κατά το χειμερινό ηλιοστάσιο γωνία ως προς τον ορίζοντα περίπου 27° και κατά το θερινό περίπου 75°).

δ) Δύση

Ο πλέον ανεπιθύμητος προσανατολισμός, καθώς το χειμώνα προσφέρει μικρές διάρκειες και ιδιαίτερα ασθενικό ηλιασμό, ενώ το καλοκαίρι επιβαρύνει το κτίριο με ανεπιθύμητα ηλιακά κέρδη, καθώς έχει ακόμη μεγάλη ένταση, ενώ λόγω της μικρής γωνίας πρόσπτωσης (σχεδόν οριζόντια) ελέγχεται δύσκολα (μόνο με κατακόρυφα σκιάστρα).

2. Διαμπερότητα

(εξασφάλιση φυσικού εξαερισμού, καθώς και εναλλακτικές δυνατότητες για τις διάφορες εποχές του χρόνου και τις διάφορες ώρες της ημέρας).

3. Ορθολογική κατασκευή

(χρήση υλικών μεγάλης θερμοχωρητικότητας, καλή θερμομόνωση, υιοθέτηση μορφών με συμπαγή γεωμετρικότητα, συνετή χρήση των ανοιγμάτων, υλικών επένδυσης και χρωμάτων).

4. Φύτευση

Τα φυσικά στοιχεία, εκτός του ότι δίνουν τη δυνατότητα αντίληψης των εναλλαγών των εποχών, συνεισφέρουν στη βιοκλιματική κατεύθυνση σχεδιασμού του σπιτιού μέσω του φαινομένου της εξατμισοδιαπνοής, αλλά και της σκίασης κατά τους θερινούς μήνες, ενώ μειώνουν την ανεπιθύμητη εξ αντανακλάσεως ηλιακή ακτινοβολία (αντηλία).

Στην ιστορία της παγκόσμιας αρχιτεκτονικής οι ανώνυμοι κατασκευαστές αντιμετώπιζαν τα κλιματικά προβλήματα σε συνεργασία με τη φύση με θαυμαστή δεξιότητα και πετύχαιναν το βέλτιστο αποτέλεσμα με τα ελάχιστα μέσα.

Χαρακτηριστικές είναι οι λύσεις που επινοήθηκαν στην παραδοσιακή μας αρχιτεκτονική, ανάλογες με εκείνες που εφαρμόστηκαν και στον ευρύτερο μεσογειακό γεωγραφικό χώρο.

Η άγνοια του κλιματικού παράγοντα στη διαδικασία σχεδιασμού σήμερα, μας οδηγεί σε λύσεις συχνά λανθασμένες και τα κτίρια μας επιβαρύνονται, όσον αφορά στο κόστος κατασκευής τους με το κόστος εγκατάστασης μηχανολογικών εγκαταστάσεων για τον έλεγχο της θερμοκρασίας.

Σ' αυτό το κόστος πρέπει να συνυπολογισθεί και το κόστος λειτουργίας τους, καθώς και οι επιπτώσεις στο περιβάλλον (τρύπα του όζοντος, φαινόμενο θερμοκηπίου), ώστε να εκτιμηθεί σωστά η μικρή, τελικά, απόδοση του όλου εγχειρήματος για τον έλεγχο της θερμοκρασίας.

1. ανοίγματα υλικά-χρώματα

1. ΣΤΗ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΕΝΟΣ "ΖΕΣΤΟΥ" ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΣΥΜΒΑΛΛΕΙ Η ΧΡΗΣΗ ΥΛΙΚΩΝ "ΘΕΡΜΕΝ", (ΕΙΤΕ ΛΟΓΩ ΦΥΣΙΚΩΝ ΙΔΙΟΤΗΤΩΝ ΕΙΤΕ ΛΟΓΩ ΤΗΣ ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΗΣ ΣΧΕΣΗΣ ΜΑΣ ΜΕ ΑΥΤΑ). ΤΑ ΜΕΓΑΛΑ ΑΝΟΙΓΜΑΤΑ ΠΡΟΣ ΝΟΤΟ, ΥΠΟΔΕΧΟΝΤΑΙ ΤΟΝ ΕΥΧΑΡΙΣΤΟ ΧΕΙΜΩΝΙΑΤΙΚΟ ΗΛΙΟ.
- 2.

ΠΡΟΒΟΛΟΙ ΣΤΗ ΔΥΣΙΚΗ ΟΥΔΗ ΤΟΥ ΚΥΤΙΡΙΟΥ ΔΕΝ ΜΠΟΡΟΥΝ ΝΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΗΣΟΥΝ ΩΣ ΕΥΙΑΣΤΡΑ (Ο ΗΛΙΟΣ ΕΙΝΑΙ ΧΑΜΗΛΑ)

3.

4.

Ο ΔΥΣΙΚΟΣ ΗΛΙΟΣ ΕΛΕΓΧΕΤΑΙ ΜΟΝΟ ΜΕ ΥΑΤΑΚΟΡΝΦΑ ΣΚΙΑΣΤΡΑ Ή ΠΕΡΙΔΕΣ ΤΥΠΟΥ ΚΑΦΑΣΩΤΩΝ

Η ΧΡΗΣΗ ΜΕΤΑΛΛΩΝ ΑΝΟΙΓΜΑΤΩΝ ΕΠΙΒΛΕΠΕ ΤΗΝ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΗΣΗ ΥΑΛΟΠΛΑΚΩΝ ΝΕΑΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ, ΕΝΩ ΘΕΤΕΙ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΙΔΙΩΤΙΚΟΤΗΤΑΣ.

5.

6,7.

1. Μονοκατοικία στο Π. Ψυχικό, Αρχιτ. Δ. Φαφακιάδης
2. Κατοικία στη Φιλοθέη, Αρχιτ. Ν. Βαλβαράκης
3. Μονοκατοικία στον Δρόσο, Αρχιτ. Κ. Κυριακίδης
4. Βυζαντινό Μουσείο Θεβλίκης, Αρχιτ. Κ. Κρόσιος
5. Κατοικία στην Καβάνδρα, Αρχιτ. Κ. Κρόσιος
- 6,7. Διπλοκατοικία στην Πεντέλη, Αρχιτ. Δ. Ησάϊας με Τ. Παπαϊωάννου

ΓΙΝΑΙ ΧΡΩΜΑΤΑ ΚΑΙ ΥΛΙΑ ΑΠΟΠΝΕΩΝ ΔΙΕΘΗΣΗ ΖΕΣΤΑΖΙΑΣ ΤΟΣΟ ΣΤΟ ΕΣΩΤΕΡΙΟ ΟΣΟ ΚΑΙ ΣΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΟ ΤΟΥ ΣΠΙΤΙΟΥ

2. ηλιαθμός-αεριθμός θερμικά νερά

1.

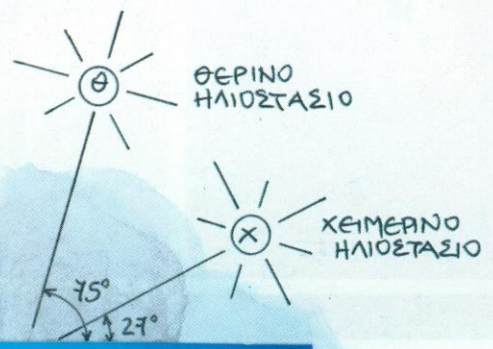
Η ΥΠΑΡΞΗ ΦΥΛΛΟΒΟΛΩΝ ΔΕΝΔΡΩΝ ΣΤΗ ΝΟΤΙΑ ΠΛΕΥΡΑ ΕΞΑΣΦΑΛΙΖΕΙ ΤΟΝ ΗΛΙΑΣΜΟ ΥΑΤΑ ΤΟΝΣ ΧΕΙΜΕΡΙΝΟΝΣ ΜΗΝΕΣ ΥΑΦΕΣ ΥΑΙ ΤΗ ΣΥΚΙΑΣΗ ΥΑΤΑ ΤΟΝΣ ΘΕΡΙΝΟΝΣ

Η ΧΡΗΣΗ ΑΠΟΡΡΟΦΗΤΙΚΩΝ ΧΡΕΜΑΤΩΝ ΑΥΞΑΝΕΙ ΤΑ ΘΕΡΜΙΚΑ ΥΕΡΑΤΑ ΤΟΝ ΥΤΡΙΠΙΟΝ

ΓΕΝΙΚΑ Η ΦΥΤΩΣΗ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΝΕΙ ΙΔΙΑΙΤΕΡΑ ΥΛΙΜΑΤΙΥΑ ΠΛΕΘΟΝΕΥΤΗΜΑΤΑ

ΦΥΛΛΟΒΟΛΑ ΔΕΝΔΡΑ

Νίφος 103

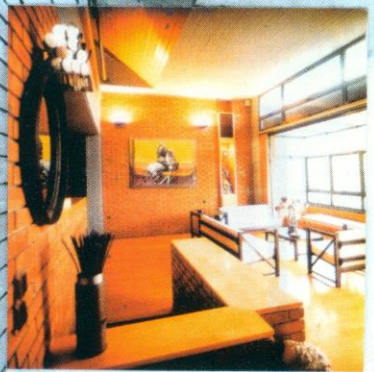

2.

ΧΕΙΜΕΡΙΝΟΣ ΗΛΙΟΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΟΡΟΦΗ ΣΕ ΧΩΡΟ ΜΕ ΒΟΡΕΙΝΟ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟ (ΟΠΟΥ ΓΙΝΑΙ ΔΥΝΑΤΟΝ)

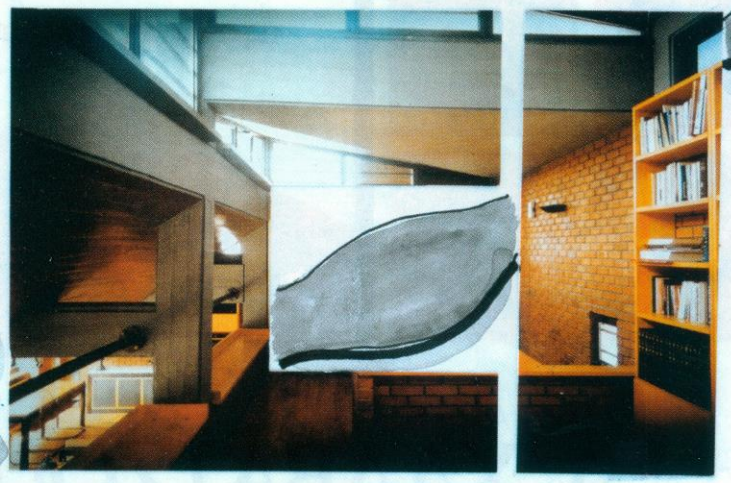
ΕΜΦΑΝΗ ΤΣΒΛΑ

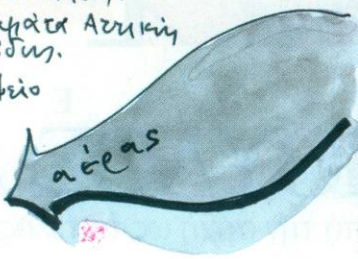
3.

Ο ΣΕΙΣΤΟΣ ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΟΝ ΠΛΑΤΩΣ ΤΟΝ ΠΡΟΒΟΛΟΝ - ΣΥΚΙΑΣΤΡΟΝ ΕΠΙΤΡΕΠΕΙ ΣΤΟΝ ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ ΗΛΙΟ ΝΑ ΕΙΣΕΡΧΕΤΑΙ ΣΤΟ ΕΣΩΤΕΡΙΝΟ ΤΟΝ ΣΠΙΤΙΟΝ ΕΝΣ ΑΠΟΥΛΗΣ ΤΟΝ ΑΝΕΠΙΘΥΜΗΤΟ ΘΕΡΙΝΟ

4.

1. Υατομιά 600 Αμρωμεί, Χκμδ Αρχιτ. Δ.υαί Σ. Ανζωνκιάμυ.
2. Υατομιά 600 Σγαμάρτα Αζυκιά Αρχιτ. Μ. Σαυβαρτίδω.
3. Υατομιά υαμ Γραμείο
4. 600 Ατυμώ Άλγωσ Αρχιτ. Μ. Σαυβαρτίδω.

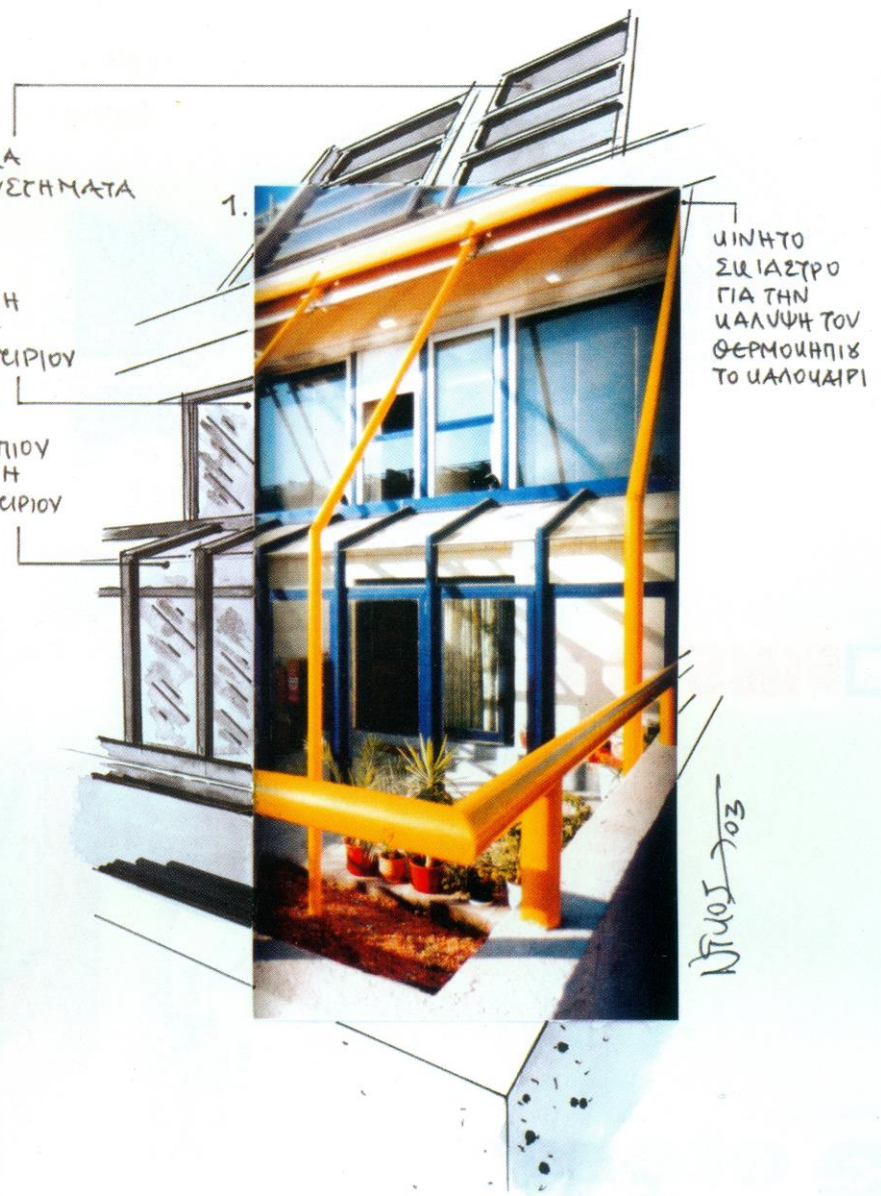
Η ΔΙΑΜΠΕΡΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΧΩΡΩΝ ΕΞΑΣΦΑΛΙΖΕΙ ΦΥΣΙΩ ΔΡΟΣΙΣΜΟ ΤΟ ΥΑΛΟΥΥΑΤΡΙ ΑΥΑ ΥΑΙ ΓΡΗΓΟΡΟ ΦΥΣΙΩ ΕΞΑΕΡΙΣΜΟ ΤΩΝ ΧΑΜΕΝΑ ΥΙΤΕ ΝΑ ΕΥΑΧΙΣΤΟΠΟΙΕΥΤΑΙ Η ΑΠΕΛΕΓΙΑ ΘΕΡΜΟΤΗΤΑΣ

3. παιδικά και ενεργειακά ηλιακά συστήματα

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΑ ΗΛΙΑΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ

ΕΚΤΕΤΑΜΕΝΗ ΧΡΗΣΗ ΥΑΛΟΣΤΑΣΙΩΝ ΣΤΗ ΝΟΤΙΑ ΠΛΗΡΑ ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ

ΣΤΟΙΧΕΙΟ ΘΕΡΜΟΚΗΠΙΟΥ ΠΡΟΣΑΡΤΗΜΕΝΟ ΣΤΗ ΝΟΤΙΑ ΠΛΗΡΑ ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ

ΚΙΝΗΤΟ ΣΥΛΛΕΚΤΗΡ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΛΥΨΗ ΤΟΥ ΘΕΡΜΟΚΗΠΙΟΥ ΤΟ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ

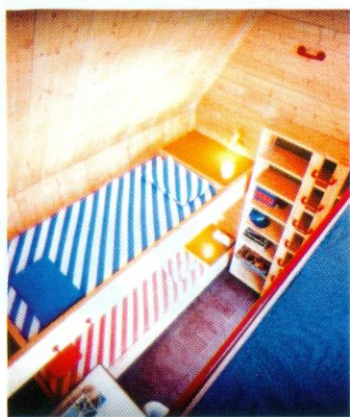
ΝΤΟΥΣ 703

Η ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΩΝ ΗΛΙΑΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΥΠΑΓΟΡΕΦΕΙ ΜΙΑ ΣΥΓΚΕΚΡΙΜΕΝΗ ΑΙΣΘΗΣΗ ΣΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΟ ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΟΜΩΣ ΔΕΣΜΕΥΤΙΚΗ ΓΙΑ ΤΟ ΕΣΩΤΕΡΙΟ

4,5,6

ΗΜΙΟΥΠΑΙΘΡΙΟΙ ΧΕΡΟΙ ΚΑΙ ΠΕΡΓΥΟΛΕΣ ΧΩΡΟΙ ΙΔΙΑΙΤΕΡΑ ΕΥΧΑΡΙΣΤΟΙ ΚΑΙ ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΧΕΙΜΕΡΙΝΟΝ ΜΗΝΕΣ, ΕΠΙΤΥΓΧΑΝΟΝ ΒΑΘΜΙΑ ΜΕΤΑΒΑΣΗ ΑΠΟ ΤΟΝ ΕΞΩΤΕΡΙΟ ΣΤΟΝ ΕΣΩΤΕΡΙΟ ΧΩΡΟ

- 1. "Ηλιακό Χωρό 3", Λυκόβρουνι Αζυκίη Αρχιτ. Α.Τομπάδης
- 2. Κατοικία στη Φιλοθέη, Αρχιτ. Κ.Βρούσιου
- 3. Διο. επίτα στο Πόρτο Ράφτι, Αρχ. Κ.Δεσβαβάλλας
- 4,5,6. "Ηλιος 1", Κατοικία δίκωπων, Τράπεζα Αιγαλείας, Αρχιτ. Α.Τομπάδης